

Pragmata Siyaset Üçgeni

POPÜLİZM

İKİNCİ CİLT

“Pragmata Siyaset Tarzı”

Halis Çetin, 1969 yılında Sivas'ta doğdu. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümü'nden mezun oldu (1993). Cumhuriyet Üniversitesinde Yüksek Lisans (1996), Gazi Üniversitesi Kamu Yönetimi Bölümünde Doktora yaptı (2001). 2005 yılında "Siyasal Düşünceler" alanında Doçent, 2011 yılında Profesör oldu. Halen Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümünde öğretim üyesi olarak akademik çalışmalarını sürdürmektedir. Siyaset Bilimi, Siyasal İdeolojiler

ve Siyaset Felsefesi alanlarında çok sayıda makale ve kitap yazan ÇETİN'in yayınlanmış kitapları şunlardır: İnsan ve Siyaset: Siyasetin Psikolojik Temelleri (Siyasal Kitabevi: 2003); Modernleşme ve Türkiye'de Modernleştirme Krizleri (Siyasal Kitabevi: 2003); Türk Toplum Sözleşmesi: Siyasetin Sosyolojik Temelleri (Lotus Yayınları: 2004); Çağdaş Siyasal Akımlar (Orion Yayınları: 2007); Cumhuriyet ve Başkanı: Kral Çıplak, Halk Çınlıçplak (Orion Yayınları:2007); Modernleşme Krizi: İdeoloji ve Ütopya Arasında Türkiye (Orion Yayınları: 2007); Totaliter Soylu Gelenek (Kadim Yayınları: 2010); Siyaset Bilimi (Orion Yayınları: Edit: 2011) ve Korku Siyaseti ve Siyaset Korkusu (İletişim Yayınları: 2012); Kişisel Kolektif ve Evrensel Tanrı Kompleksi I- II- III Cilt (Kadim Yayınları: 2014); Türk Siyasal Hayatı I- VII Cilt (Orion Yayınları: 2016); Siyaset Psikolojisi (Orion Yayınları: 2016), Büyülü Gerçeklik (Kadim Yayınları: 2016), İktidarın Mülkiyeti ve Mülkiyetin-İktidarı Tarihsel İnşaa Cilt I, İktidarın Mülkiyeti ve Mülkiyetin İktidarı İdeolojik - İnşaat Cilt II (Kadim Yayınları: 2020), Türk Toplum Sözleşmesi I-II-III (Kadim Yayınları, 2021), Said Halim Paşa-Meşrutiyet ve Cumhuriyet Arasındaki Son Halka (2022).

Pragmata Siyaset Üçgeni
POPÜLİZM

İKİNCİ CİLT

“Pragmata Siyaset Tarzı”

HALİS ÇETİN

_____ **kadim** _____

kadim bilgeliğin yolculuğu devam ediyor...

PRAGMATA SİYASET ÜÇGENİ-POPÜLİZM
İKİNCİ CİLT
HALİS ÇETİN

Kadim Yayınları : 147

© Kadim Yayınları. Bu kitabın tüm hakları saklıdır ve Kadim Yayınlarına aittir. Kitabın hiçbir bölümü yayıncının izni olmadan fotokopi ve bilgisayar ortamında yeniden üretilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

1. Baskı, 2021

Genel Yayın Yönetmeni: Serhat Buhari BAYTEKİN

Genel Koordinatör: Metin ÖZKAN

Yayın Yönetmeni: Fatih YILDIZ

İç Tasarım: Sevim ALTAY

Kapak Tasarım: Yeşim POLAT

Sertifika No: 17590

KÜTÜPHANE KARTI

ÇETİN, Halis
PRAGMATA SİYASET ÜÇGENİ-POPÜLİZM
İKİNCİ CİLT
1. Baskı, 14x21 cm
224 sayfa, dizin var
ISBN: 978-605-7629-53-1 (1.c)
978-605-7629-52-4 (Tk)
1. Pragmatizm, 2. Siyaset, 3. Felsefe

Basım: Meteksan Matbaacılık ve Teknik Sanayi Ticaret A.Ş.

Sertifika No: 46519

Beytepe Köyü No: 3 06800 Bilkent

Çankaya / ANKARA - Tel: 0-312 266 44 10

KADİM YAYINLARI

Kazım Özalp Mah. Rabat Sok. No:27-2 Gaziosmanpaşa-

Çankaya/Ankara

Tel: 0-312 431 21 55 www.kadimyayinlari.com

İÇİNDEKİLER

'PRAGMATA' SİYASET TARZI: POPÜLİZM / 1

A. POPÜLİZMİN PRAGMATİZM VE KONFORMİZM İLE ALAŞIMI: 'BUKALEMUN İDEOLOJİ' / 4

1. Popülizmin 'Pragmata' Tanımları: Pragmatist Müphemliğin Konformist İktidarı / 5
2. Pragmatist 'Taleplerin' Popülist 'Pragmata' Türlerinin Konformist Formları: 'Güneş Altındaki Her Şey' / 18
3. Popülizmin Ortak 'Pragmata' Özellikleri: Sonsuz Pragmatist Renkler ve Sınırsız Konformist Formlar / 23

B. POPÜLİZMİN PRAGMATİK SÜREKLİLİK VE KONFORMİST MEŞRUIYET DÖNÜŞÜMÜ: EKONOMİ-POLİTİK İKTİDAR PRAGMATASI / 26

1. Popülizmin Doğuşu: Klasik Popülizmden Entelektüel Popülizme 'Pragma' Kurgusu / 26
2. Popülizmin Modern Dönüşümü: Entelektüel Popülizmden Neo-Popülizme 'Pragmata' İnşası / 32
3. Popülizmin Pragmatist Sosyal Politika Pragmatası: 'Klientelist' Hayırsever Devlet / 48

C. POPÜLİZMİN İDEOLOJİK 'PRAGMATA' RENKLENDİRMELERİ / 51

1. İdeolojilerin Popülizmi ve Popülizmin İdeolojileri: Pragmatist İdeolojisizliğin Konformist Pragmata İdeolojisi / 53
2. Sağ ve Sol Popülizm: Pragmatist Tanrı Janus'un Pragmatik İki Yüzü/58
3. Latin Amerika Popülizmi: Amerikan Pragmatizmine Karşı Latin Amerika Pragmatizmi / 63
4. Avrupa Popülizmi: Pragmatizmin 'Pragmata' Toprağı / 72

D. POPÜLİZM VE DEMOKRASİ: PRAGMATİZMİN AMAÇ-ARAÇ VE KONFORMİZMİN DÜZEN-UYUM KURGUSU / 76

1. Popülizmin Halkı: Egemenlik Pragmatasının Mutlak ve Tek Temsilcisi / 77
2. Popülizmin 'Ötekileri': Seçkinler ve Halk Düşmanı/Haini Olan 'Herkes' / 85
3. Popülist Kuşatıcı Egemenliğin 'Pragmata' Kaynakları: Rousseau ve Schmitt / 88
4. Popülizmin Pragmatist Egemenlik 'Talebi': Genel İrade Kutsaması/104
5. Popülizmin Pragmatik Tarz-ı Siyaseti: Krizleri Beslemek ve Krizlerden Beslenmek / 108
6. Pragmatist Amaçsallık-Araçsallık Arasında Demokrasinin Popülizmi ve Popülizmin Demokrasisi: Düzenleyici veya Yozlaştırıcı Olarak / 116

E. POPÜLİZMİN PRAGMATİK AKLI: KARİZMATİK POPÜLİST LİDERLER / 136

1. Popülizmin İkili/Çoklu Pragmatist Temsil Yeteneği: Pragmatik ve Karizmatik Popülist Liderler / 137
2. Popülizmin Pragmatist Temsil Yeteneği: Popülist Liderliğin Jakoben, Otoriter ve Totaliter Hegemonya Alanları / 146
3. Popülizmin Pragmatik Öz, Töz ve Form Konformizmi: Popülist Liderlik / 162
4. Popülizmin Pragmatik Meşruiyet Yaratma Yeteneği: Demokratik Meşruiyet İle Karizmatik Meşruiyet Arasında Popülist Liderliğin İktidar/ Boşluk Alanları / 178

SONNOT / 203

DİZİN / 212

**'PRAGMATA' SİYASET
TARZI**

POPÜLİZM

*Pragmatizm felsefesinin 'politik konformizminin
bukalemunsu ideolojisi'.*

Taggart

Başta felsefe olmak üzere sosyal, siyasal, ekonomik, dini ve kültürel alanlarda kurulu tüm geleneksel ve modern teorilere, büyük anlatılara, ideolojilere ve onların kavramsal, kuramsal ve kurumsal yapısına eleştiriler getiren ve tüm teorilerin merkezine 'eylem', 'tecrübe', 'sonuç', 'başarı', 'fayda' ve 'işe yararlılık' ilkelerini koyan pragmatizm Amerikan tarz-ı hayat ve tarz-ı siyaset üzerinden politik bir düşün ve eylemlilik felsefesi olarak ortaya çıkmıştır. Geleneksel tüm düşün akımlarına bir reaksiyon olarak ortaya çıkan pragmatizm, Yunancada 'işler hale getirme, yürürlüğe koyma, eyleme geçirme, eylemde bulunma' anlamlarına gelen 'pragma' ve çoğulu 'pragmata' kökünden türetilerek 'pratik olmak', 'pratik olanı seçmek', 'pratik davranmak' anlamlarında kullanılan bir bilimsel yöntem, bir tarz-ı hayat, bir tarz-ı siyaset ve nihayetinde bir ideoloji olarak şekillenmiştir. Kökleri Eski Yunan'dan İngiliz faydacılığına, Aydınlanmadan modern ideolojilere,

Makyavelizmden Darwinizme kadar farklı felsefe anlayışlarına kadar çok gerilere giden pragmatizmin felsefi ve politik kökleri 1871 yılında kurulan 'Metafizik Kulübü' aracılığıyla kuramsal bir ekol haline gelmiş ve Peirce, James ve Dewey tarafından kapsamlı bir uygulama alanına kavuşturulmuştur. Kadim felsefe, genel düşünce, monist anlayış, amaçsal ve idealist siyaset geleneğine bir karşı çıkış olarak takdim edilen pragmatizm, bu amaçla 'şüphecilik', 'modern sofizm', 'faydacılık', 'Makyavelizm', 'anti-realizm', 'rölativizm', 'post-modernizm ile flört', 'anti-entellektüalizm', 'konformizm', 'oportünizm', 'burjuva felsefesi', 'Amerikan kültür ve siyaset hayatını/tarzını kaba bir ticarileştirme ve meşrulaştırma mantığı', 'Amerikan emperyalizminin ideolojisi', 'kapitalist sınıfın dünya anlayışı', 'çıkarıcı/yararcı davranış tarzı', 'insanın işine geldiği şeyi yapması', 'politik fırsatçılık' ve özellikle 'popülizm' siyaset tarzı gibi farklı tanım, anlam, bağlam ve fikirlerle ilintili olarak her türden söylem ve eylem evreni ile ilişkilendirilerek sentezci, elastiki, müphem, eklektik, alışımsal ve araçsal bir akıl ve ahlak yaklaşımı olarak şekillenmiştir.

'Pragmata' kavramından mülhem 'eylem', 'tecrübe', 'sonuç', 'başarı', 'fayda' ve 'işe yararlılık' anlamlarını mündemiç kılan pragmatizmin sentezci, elastiki, müphem, eklektik, alışımsal ve araçsal bir akıl ve ahlak yaklaşımına sahip olması bir tarz-ı siyaset olarak 'popülizm' ile kolayca alışımlanmasını sağlamıştır: Pragmatizm ne kadar popülist ise popülizm de o kadar pragmatist olmuştur. Bu yüzden yani egemen sınıfların 'talepleri' doğrultusunda popülizm de tıpkı pragmatizm gibi ilk kez Amerikan siyaset kültür evreninde/toprağında ortaya çıkmıştır. 'Metafizik Kulübü'nün kuruluşundan (1871) yaklaşık yirmi yıl sonra (1892) Amerika'da kurulan 'Amerika Halk Partisi'ni (American People's Party) nitelendirmek için ilk kez kullanılan popülizm kavramı bu hareket üzerinden politik alanda hem teorik hem de pratik söylem ve eylem yaygınlığı kazanmıştır. Temel felsefesini ve politik 'talepler' ve 'sonuçlar' evrenini pragmatizmin inşa ettiği popülizm tarz-ı siyaseti, XIX. yüzyılın ilk yarısında 'halk' terimi ve 'demokrasinin' değişen anlamı ile ilişkili olarak Amerikan